Programbeskrivning

Specialistsjuksköterska med inriktning folkhälsa

VAFOL – VT27

Beslutande	Institutionsnämnden
Dokumentansvarig	Anh Truong, inriktningsansvarig
Version	
Fastställandedatum	2023-12-08

Mall för programbeskrivning är beslutad i Forsknings- och utbildningsnämnden HV 2022/508, 2022-09-21, redaktionell ändring 2022-10-25.
Programbeskrivningen är ett komplement till utbildningsplanen som är det juridiskt bindande dokumentet.

Grunddata

Institution	Institutionen för hälsovetenskap
Avdelning	Avdelningen för omvård på avancerad nivå
Programnamn, svenska	Specialistsjuksköterska med inriktning mot distriktssköterska - folkhälsa
Programnamn, engelska	Primary Health Care - Public Health,
Högskolepoäng (hp)	75
Nivå (grund, avancerad)	Avancerad
Behörighetskrav, svenska	Av Socialstyrelsen utfärdad legitimation som sjuksköterska och minst ett års yrkeserfarenhet som sjuksköterska samt kandidatexamen med huvudområdet omvårdnad eller motsvarande.
Behörighetskrav, engelska	A license as a nurse issued by the National Board of Health and Welfare and at least one year of professional experience as a nurse as and bachelor´s degree with a main field of study nursing or equivalent
Huvudområde, svenska	Omvårdnad
Huvudområde, engelska	Nursing
Examen, svenska	Specialistsjuksköterska med inriktning mot distriktssköterska – folkhälsa Filosofie magisterexamen med huvudområdet omvårdnad
Examen, engelska	Postgraduate Diploma in Specialist Nursing - Primary Health Degree of Master of Science (60 credits) with a major in Nursing
Studietakt (helfart, halvfart)	Hel- och halvfart
Undervisningsform (campus, distans)	Campus
Undervisningsspråk (sv, eng)	Svenska

Övergripande programinformation

Specialistsjuksköterskeprogrammet med inriktning distriktssköterska – folkhälsa omfattar 75 högskolepoäng. Verksamhetsförlagd utbildning (VFU) utgör 12 högskolepoäng. Programmet, är en akademisk yrkesutbildning på avancerad nivå som leder till en specialistsjuksköterskeexamen som distriktsköterska. Programmet genomfors med studier på halv- eller helfart och bedrivs som en campusförlagd utbildning. Du kommer som student att förvärva fördjupade kunskaper, färdigheter och förmågor som krävs för sedan att kunna arbeta som specialistsjuksköterska med inriktning distriktssköterska, där folkhälsa och det hälsofrämjande perspektivet är centralt.

Högskolan Västs profil är att arbeta utifrån ett arbetsintegrerat lärande (AIL). Det övergripande syftet är att tillsammans med det omgivande samhället ge förutsättningar för kunskap, kompetens och lärande (se nedan). Vidare integrerar vi i specialistutbildningen omvårdnadsvetenskap samt erfarenhetsbaserad och praktisk kunskap, vilket skall ge dig en god grund för att kunna fatta beslut i komplexa omvårdnadssituationer ur ett hälsofrämjande och förebyggande perspektiv.

Studierna kännetecknas av ett aktivt kunskapssökande, att fokusera på hur hälsan kan främjas hos den enskilda samt att lyfta fram patienternas resurser för god hälsa. Arbetsformerna varierar mellan föreläsningar, individuellt arbete/egna studier, grupparbete, workshops, seminarier, övningar på klinisk lärandecenter och VFU. Programmet innefattar också ett självständigt examensarbete på avancerad nivå omfattande 15 högskolepoäng, där Du som student fördjupar dig inom ett självvalt område inom huvudområdet omvårdnad med inriktning folkhälsa.

Kurserna har olika teman och berör hälsofrämjande och förebyggande omvårdnad i spektret från det lilla barnet, ungdomen och till den vuxna. Uppgifterna i kurserna bearbetas och utvecklas i relation till respektive kursers mål. Vissa uppgifter följs upp i seminarieform, andra examineras via muntliga seminarier och andra igen genom skriftliga inlämningar samt salstentamen. Dessutom genomförs uppgifter och examinationer i samband med VFU. Du kommer arbeta med komplexa frågeställningar och får fördjupade kunskaper genom bearbetning och reflektion kring teori och empiri. Detta ser vi som berikande och utvecklande inför din kommande roll och funktion som distriktssköterska.

I specialistsjuksköterskeprogrammet ingår fördjupning med målet att Du som färdig distriktssköterska skall kunna arbeta självständigt, kunna hantera komplexa omvårdnadssituationer och agera utifrån ett förebyggande och hälsofrämjande

perspektiv. Härunder att få ett helhetsperspektiv på människan och kunna skapa förståelse och insikt i omvårdnad relaterat till primär, sekundär och tertiär prevention. Efter avslutat examen till specialistsjuksköterska med inriktning folkhälsa kan det finnas möjligheter för att fortsätta med forsknings inom området.

Utbildningens innehåll, struktur och progression

Programmet, är en akademisk yrkesutbildning på avancerad nivå som leder till en specialistsköterskeexamen inom distrikt och som ligger till grund för en generell examen i omvårdnad på magisternivå. Utbildningen ger en fördjupning inom huvudområdet omvårdnad och folkhälsa, för att Du som specialistsjuksköterska självständigt ska kunna arbeta och bedriva utveckling inom området. Specialistsjuksköterskans arbetsområde omfattar hälsofrämjande och förebyggande insatser samt omvårdnad till barn och vuxna med komplexa vårdbehov. Den verksamhetsförlagda utbildningen ingår i kurserna *Barns- och ungdomars hälsa/ohälsa, Leda och utveckla omvårdnad inom specialistsjuksköterskans ansvarsområde* samt *Omvårdnad vid komplexa vårdbehov ur ett hälsofrämjande och förebyggande perspektiv.* Fältstudie ingår i kursen *Medicinsk vetenskap: Förskrivning av vissa läkemedel.*

I programmet till specialistsjuksköterska med inriktning mot Distriktssjuksköterska – folkhälsa är första kursen *Medicinsk vetenskap: Förskrivning av vissa läkemedel.* I denna kurs fördjupas dina kunskapar gällande farmakologi och behandlingsprinciper samt bedömning, ordination och utvärdering av läkemedelsbehandling vid sjukdomstillstånd utifrån behörighet för sjuksköterskor att förskriva och ordinera läkemedel. Du fördjupar också dina kunskaper och förmåga i att ge rådgivning gällande egenvård samt ordinerade läkemedelsbehandlingar. Vidare fördjupar Du dina kunskaper inom etik, det professionella förhållningssättet, samt hållbarhet relaterat till förskrivning av läkemedel och den kommande funktion som distriktssköterska och förskrivare.

Andra kursen i programmet inriktar sig på barns- och ungdomars hälsa och ohälsa. Som student utvecklar och fördjupar du din kunskap och förmåga i det hälsofrämjande och förebyggande arbetet i relation till barn och unga. Utifrån forskning och beprövat erfarenhet, teorier och modeller fördjupas kunskapen om barn och ungas utveckling. Du utvecklar din kunskap och självständighet i arbetet inom barnhälsovård och elevhälsa såväl teoretiskt som praktiskt där hälsoundersökning och vaccinationsverksamhet ingår. Som student fördjupar och utvecklar du din kunskap gällande normer, etik, och det professionella förhållningssättet. Du får även kunskap om samhälleliga aspekter i det hälsofrämjande arbete med barn och unga.

Den vetenskapliga progressionen bygger på kunskaper från grundnivå och ligger fördelat under programmet (se nedan) och börjar med en kurs i vetenskapliga metoder där kunskaperna fördjupas inom olika forskningsmetoder, teori och i vetenskapligt förhållningssätt och forskningsetik i relation till distriktssköterskans ansvarsområde. Du ska självständigt designa en projektplan relevant inom distriktssköterskans kompetensområde samt självständigt reflektera över och värdera forskningsetiska överväganden i relation till vetenskapliga metoder inom distriktssköterskans kompetensområde. Vidare fördjupas kunskaperna i att leda och utveckla omvårdnad inom distriktssköterskans ansvarsområde. Du formar din roll som specialistsjuksköterska relaterat till eget ledarskap och självständighet för att kunna förbättra och utveckla omvårdnaden på evidensbaserad grund för att sedan skriva ett examensarbete relevant för distriktssköterska inom folkhälsa.

Sista kursen i programmet riktar sig mot *Omvårdnad vid komplexa vårdbehov ur ett hälsofrämjande och förebyggande perspektiv*. I kursen är folkhälsoperspektivet framträdande och du får ökade kunskapar om modeller och teorier av betydelse för det hälsofrämjande och förebyggande arbete. Du får dessutom fördjupade kunskaper inom ett flertal vanligt förekommande komplexa hälso- och sjukdomstillstånd. Pedagogiska metoder och modeller presenteras och tränas. Andra delar som utvecklas är förmågan till att självständigt utföra undersökningar och behandlingar utifrån ett patientsäkert och etiskt förhållningssätt. Du får fördjupade kunskapar gällande symtomlindring vid komplexa vårdbehov vid palliativ vård och i livets slut. Etik, normer, arbetsintegrerat lärande (AIL) och omvårdnad ur ett folkhälsoperspektiv i den kommande funktion som distriktssköterska, är andra delar där det sker en fördjupning.

Sammanfattningsvis belyser utbildningsprogrammet som helhet det hälsofrämjande och förbyggande arbetet kring barn, unga och den vuxna. Kurserna för samman vårdvetenskap med folkhälsovetenskap och det hälsofrämjande perspektivet. Dessutom inkluderas kunskap kring människan från barn och ungdom till livets slut. Utbildningen ska vidare utveckla din förmåga att självständigt, samt i samråd med patient och närstående bedöma, planera, utvärdera och utveckla sådana hälsofrämjande omvårdnadsåtgärder som tillvaratar det friska hos individen. Utbildningen ger dig även förutsättningar för att Du som specialistsjuksköterska kan utöva ett pedagogiskt ledarskap, samordna åtgärder kring barn, ungdomar och vuxna inom verksamhetsområdet och genomföra motiverande samtal samt hälsosamtal. Under utbildningen tillägnar du dig också kunskap för att kunna ordinera läkemedel i överensstämmelse med sjuksköterskans förskrivningsrätt.

Utbildningsprogrammet har därutöver även som målsättning att bidra till insikt om vikten av att främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö, ekonomisk och social välfärd samt rättvisa, ökad medvetenhet om genus, jämställdhet och likabehandling.

Utbildningens forskningsanknytning

Genomgående i utbildningens kurser knyts aktuella relevanta vetenskapliga artiklar och forskning till hälsofrämjande och förebyggande vård och omvårdnad av barn, ungdom och vuxna.

Du kommer under utbildningen att koppla till nationell och internationell forskning för att analysera och problematisera kring barn, unga och vuxna personer med komplexa vårdbehov. Det kan innebära att Du som student självständigt får söka efter vetenskapliga artiklar i relation till uppgifter.

Du kommer också att få reflektera över det vetenskapliga förhållningssättets betydelse för utveckling av kunskap inom omvårdnad av barn, unga och vuxna personer samt det egna professionella förhållningssättet som specialistsjuksköterska med inriktning distriktssköterska – folkhälsa.

Programmet bygger på ett studentcentrerat synsätt som innebär att Du som student ges frihet att söka kunskap och ta ansvar för lärandet och din personliga utveckling. Målet är att Du ska skaffa dig handlingsberedskap för att delta i utveckling av ett föränderligt samhälle. Den pedagogiska grundsynen inom programmet innebär att:

- Lärandemiljön ska främja ett aktivt kunskapssökande och ett egenansvar som student.
- Lärprocesserna och examinationsformerna ska bidra till utveckling av din förmåga till kritiskt tänkande, problemlösning, djupinlärning och förståelse.
- Lärprocesser som främjar utvecklingen av ett professionellt förhållningssätt i arbetet med barn, unga och vuxna personer.
- Det vetenskapliga förhållningssättet är en naturlig del i lärandet.
- Den verksamhetsförlagda utbildningen ska ge möjligheter till att observera, bedöma, analysera, genomföra, utvärdera och reflektera över olika aspekter i omvårdnad ur ett förebyggande och hälsofrämjande perspektiv för att uppnå hög kvalitet i arbetet.

Den pedagogiska grundsynen åskådliggörs genom arbetsformer som stöder lärprocesser. Arbetsformerna kan variera mellan individuellt arbete, arbete i olika gruppkombinationer, workshops, seminarier, övningar på klinisk lärande center (KLC), inlämningsuppgifter och föreläsningar. Studierna kännetecknas av aktivt kunskapssökande, problemlösning och reflektion. Kunskap innebär att förstå något på ett nytt och annorlunda sätt och innebär att Du som person utvecklas i ditt förhållningssätt. För att i efterhand kunna se ditt eget lärande och utveckling är reflektioner kring det du lärt dig viktigt. Reflektionerna kan samlas i ett dokument som brukar kallas ”Portfolio”. I samtliga kurser ingår det att Du skall reflektera över ditt lärande med utgångspunkt i kursens mål och din kommande roll och funktion som specialistsjuksköterska med inriktning distriktssköterska – folkhälsa. Reflektion utgår från frågeställningar och följs upp i samband med olika examinationer i kurserna.

Arbetsmarknad, samverkan och arbetsintegrerat lärande[1]

Denna akademiska yrkesutbildning förbereder dig för att möta de krav som framtidens hälso- och sjukvård ställer på specialistsjuksköterskors förmåga att leda och utveckla omvårdnaden inom området distriktssköterska med inriktning folkhälsa. Studierna i omvårdnad, på avancerad nivå, fokuserar på specialistsjuksköterskans självständiga omvårdnadsansvar kopplat till komplexa problem och vårdbehov, samt vetenskapligt och professionellt förhållningssätt.

Du kommer efter avslutad utbildning kunna arbeta inom primärvård, barnhälsovård och elevhälsa, kommunal hälso- och sjukvård, vaccinationsverksamhet, flyktingmottagning, närsjukvårdsteam, palliativa team, privata aktörer inom hälsovård och liknande verksamheter.

Genom arbetsintegrerat lärande (AIL) i specialistsköterskeprogrammet får Du möjlighet att integrera vetenskap samt erfarenhetsbaserad och praktisk kunskap. Detta utvecklar din kompetens att fatta egna medvetna, väl avvägda beslut relaterat till förebyggande och hälsofrämjande omvårdnad. AIL- perspektivet förankras i samband med VFU. I programmet tillägnar Du dig teoretiska kunskaper varvat med praktiska i samband med VFU, övningar på kliniskt lärandecenter (KLC) och genom fältstudie. Du kommer att integrera VFU och teori genom att hämta situationer under VFU för att studera teoretiskt eller vice versa. Arbetssättet stärker AIL eftersom Du får en större

[1] Arbetsintegrerat lärande är en pedagogisk praxis där studenternas lärande sker genom integrering av teoretiska och praktiska kunskaper och erfarenheter, hämtade från utbildningssammanhang inom ramen för såväl högskola/universitet som arbetsliv och civilsamhälle.

möjlighet att reflektera kring både teori och praktik. AIL ingår genom att Du använder dig av din kunskap och de erfarenheter du redan har från ditt arbete som sjuksköterska. Externa föreläsare tillför viktig aktuell kunskap. Ett kritiskt reflekterande kring vad du tar med dig från teorin och de erfarenheter du får genom praktiken skapar ett hållbart och ett fördjupat lärande.

Tillsammans med din tidigare erfarenhet samt den verksamhetsförlagda utbildningen och omgivande samhälle kan det bidra till att utveckla din kompetens för att hantera arbetslivets utmaningar och din kommande roll och funktion samt för en hållbar utveckling. Gällande verksamhetsförlagd utbildning så finns det en välfungerande struktur för hantering av VFU platser inom relevanta verksamhet.

Utbildningsöversikt

Inriktning Distriktsköterska folkhälsa		
1	Medicinsk vetenskap: Förskrivning av vissa läkemedel, 15 hp	
2	Barns- och ungdomars hälsa/ohälsa. 15 hp (varav VFU 6 hp)	
2	Vetenskapliga metoder för specialistsjuksköterskan 7,5 hp	Leda och utveckla omvårdnad inom specialistsjuksköterskans ansvarsområde 7,5 hp (varav 1,5 hp VFU)
3	Omvårdnad vid komplexa vårdbehov ur ett hälsofrämjande och förebyggande perspektiv 15 hp (varav 4,5 hp VFU)	
3	Examensarbete i omvårdnad, magister/Specialistsjuksköterska med inriktning distriktssköterska, 15 hp	

Hållbar utveckling

Inom Högskolan Väst samt specialistutbildningen ses det som betydelsefullt att hållbarhetsaspekter bearbetas och reflekteras (HV, 2021b). Högskolan Västs värdegrund kan relateras till flera av de 17 globala hållbarhetsmålen såsom jämställdhet (mål 5), jämlikhet (mål 10) och till god utbildning (mål 4). Ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet ingår i kursernas lärandemålen. Inom programmet till specialistsjuksköterska kommer Du som student att arbeta utifrån ett kritiskt tänk samt utveckla kunskap och kompetens kring hållbarhet i förhållande till hälsa och

omvårdnad. Det finns flera hållbarhetsfrågor som relaterar till vårdverksamheter och yrkesrollen och det är värdefullt att reflektera över detta för att det skall kunna leda till en god vårdkvalitet. Det är viktiga aspekter som ingår för att det är ett gemensamt ansvar för mänsklighetens framtid och välfärd och därmed också av betydelse när det gäller att främja hälsa och förebygga ohälsa och sjukdom.

Tabell 1. Översikt över de tre dimensionerna ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet, (ur strategi för hållbar utveckling på Högskolan Väst, 2021–2023)

Ekologisk hållbarhet	Ekologisk hållbarhet innebär att jordens ekosystem har långsiktig förmåga att förse människan med de nyttigheter som denna behöver för att tillfredsställa sina behov. Det kan handla om naturresurser, ekosystemtjänster (t.ex. pollinering) och det värde som vistelse i naturen har för en människas välbefinnande. Dessutom inbegrips ”naturens kapacitet att kunna ta hand om (assimilera) olika typer av utsläpp och miljöpåverkan (Hedenus, Persson och Sprei, 2015:15).
Ekonomisk hållbarhet	Hur vi hushållar med resurser (ändliga naturresurser och ekonomiskt kapital) som har skapats av människan som är viktiga för att upprätthålla mänsklig välfärd nu och i framtiden (Hedenus, Persson och Sprei, 2015:15).
Social hållbarhet	Att människor organiserar sina samhällen på ett sätt som är långsiktigt hållbart vad gäller att bidra till mänskligt välbefinnande, där människors grundläggande behov och de mänskliga rättigheterna säkerställs. Social hållbarhet handlar vidare om att bidra till att människor är inkluderade, exempelvis oavsett kön, utbildnings- och inkomstnivå, social status, etnicitet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck, ålder och funktionsnedsättning.

Folkhälsoperspektivet är en viktig aspekt för att få förståelse för patienters helhetssituation men även för att kunna uppmärksamma och ta hänsyn till personers förutsättningar, möjligheter och hinder för en god hälsa. Härunder kommer jämställdhetsaspekter in samt det normmedvetna perspektivet innefattande reflektioner kring egna normer och de samhälleliga. Detta kommer Du att arbeta med på olika sätt under utbildningen.

Internationalisering

Under utbildningen till specialistsjuksköterska med inriktning distriktssköterska - folkhälsa utvecklar du internationella perspektiv genom att bearbeta både nationella och internationella vetenskapliga artiklar, vilket ger dig en vetenskaplig grund att ”stå på”. Därutöver finns det inom programmet ett samarbete med Glasgow Caledonian University (GCU). Det genomförs gemensamma webbseminarier med distriktssköterskestudenter från GCU. Ämnen som är relevanta för den respektive kursen ligger till grund för det seminariet utgår ifrån. Högskolan har också ett samarbete med vissa universitet i bland annat de nordiska länder och det kan finnas möjlighet till student mobilitet.

Övrig information

I programmet ingår träning i praktiska moment på klinisk lärandecenter (KLC) på campus. Praktiska moment innebär bland annat undersökningar och handhavande men dessutom tränas och examineras moment gällande samtal utifrån modeller/metoder med fokus på motivation till livsstilsändring samt hälsostödjande samtal. I kurserna ingår också reflektionsseminarium där Du kan ta del av medstudenters erfarenheter och reflektioner. Under vissa seminarier deltar distriktssköterskor som är verksamma inom barnhälsovård och elevhälsa. På detta sätt förbereds du inför det kliniska arbete som specialistsjuksköterska med inriktning mot distriktsköterska - folkhälsa.